

Stichting Ecologische Landbouw projecten Ghana

Rondzendbrief zomer 2016

Er is in het afgelopen half jaar veel gebeurd in de ELPG, zowel in Ghana als in Nederland. In Nederland namen we na 22 jaar afscheid van onze voorzitter Frits Brouwer. Kees van Veluw volgt hem op. We stonden weer op de Biobeurs in Zwolle en de Voedsel Andersconferentie in Wageningen. In Ghana hebben we na het overlijden van David Agongo een bekwame opvolger gevonden. En bestuurslid Carolien heeft in Sirigu instructie gegeven over landgebruik. Leest u zelf in deze rondzendbrief!

Afscheidswoord van Frits Brouwer

Het was in 1989 dat ik Johan Spee leerde kennen. Ik ontmoette hem op een vlucht naar Accra. Hij vertelde over zijn project voor ontwikkelingshulp aan de arme plattelandsbevolking van Ghana. De volgende dag liet hij mij zijn project zien, 60 km buiten Accra. Daar leerde hij boeren en boerinnen om biologische landbouw toe te passen.

Dat is beter voor de grond en het milieu en het levert een betere oogst. Ik was onder de indruk en vond het heel goed werk. Ik bood direct aan om te helpen. Eerst als postiljon tussen hem en het thuisfront, omdat ik vrij vaak naar Accra vloog. Daarna vroeg hij mij om in het bestuur van zijn stichting ELPG zitting te nemen en enige tijd later om de functie van voorzitter over te nemen. Dat heb ik graag gedaan. Er is sindsdien veel bereikt en ik kijk daar met voldoening op terug. Helaas, aan alles komt een eind. Door ziekte van mijn vrouw ben ik volledig bezet als mantelzorger en alle bijkomende zaken. De inzet van enkele uren per dag voor ELPG past daar niet in. Ik heb dus mijn bestuursfunctie opgegeven. Ik blijf de ELPG en de doelstellingen een warm hart toedragen en wens bestuur en ELPG veel succes.

Frits Brouwer

Terugblik Frits Brouwer

Frits is gestopt met het voorzitterschap. De thuissituatie noopte hem hier toe. Hij heeft ruim 20 jaar met grote gedrevenheid, passie en veel energie gewerkt om de mensen in Noord Ghana een beter leven te bieden.

Eind jaren tachtig kwam hij met Johan Spee, de oprichter van onze stichting, in contact. Gegrepen door het werk van Johan besloot hij na zijn pensionering zich in te zetten voor onze Stichting. En vrijwel direct was hij, als voorzitter, ook het boegbeeld van de stichting. Ook was Frits coördinator van het Holland Ghana platform, een grote groep organisaties die eenmaal per jaar bij elkaar komen om deskundigheid en ervaringen uit te wisselen. Over de prachtige resultaten waar hij een groot aandeel in heeft gehad hebt kunnen lezen in onze rondzendbrieven die Frits ook verzorgde. Frits, namens het bestuur en de mensen in Ghana heel veel dank voor al het werk.

Dick Heesen

Publiciteit

Het begint een traditie te worden: een stand op de Biobeurs in januari. Ook dit jaar had bestuurslid Dick Heesen samen met zijn zwagers een schitterende stand gebouwd. De stand was verplaatsbaar, dus stonden we een maand later met dezelfde stand op de Voedsel Andersconferentie in Wageningen. Elk jaar is het weer de vraag of we alle moeite gaan doen voor deze beurzen; het kost een paar honderd euro om er te mogen staan en vele dagen tijd van ons als bestuursleden. Dat laatste hebben we er graag voor over. De sfeer is doorgaans erg goed en het geeft ons ook tijd om elkaar eens anders te spreken dan tijdens de bestuursvergaderingen. Maar bovenal zijn de dagen vaak erg inspirerend. Er komen tal van ideeën en nieuwe contacten langs, waar we wat mee kunnen.

Nieuwe projectleider Zasilari (ZEPF)

In december afgelopen jaar hebben we afscheid moeten nemen van de initiatiefnemer van het Zasilariproject. David Agongo is op 6 december 2015 overleden.

In 2002 heeft hij ZEPF opgericht als nieuwe NGO in Noord Ghana. Inmiddels is ZEPF een begrip in de regio en daarbuiten. Het project is een voorbeeld voor medefinanciers en overheidsinstanties die plannen hebben met biologische landbouw of zich richten op duurzaamheid. ZEPF werkt met de diverse Ghanese maar ook internationale organisaties. David Agongo was tot zijn plotseling overlijden projectleider van ZEPF. Sinds januari 2016 is hij opgevolgd door Issifu Sulemana, die hij zelf sinds 2013 opleidde.

De huidige projectmanager gaat door op de ingeslagen weg, planning van de voorlichtingsactiviteiten voor 2016 was, zoals gewoonlijk op tijd rond. Tegelijkertijd gaat hij voortvarend aan de slag om nieuwe mogelijkheden aan te boren. Zo heeft ZEPF steeds meer contacten om op nationaal niveau fondsen aan te trekken. Vrijwel ieder jaar worden er wel donoren gevonden die fondsen verstrekken om een deel van de kosten te dragen voor middelen of om de loonkosten deels te dekken. Dit zijn grotendeels derde landen die via de Ghanese overheid fondsen verstrekken om projecten te realiseren op gebied van duurzaamheid, milieu en (ecologische) landbouw.

Daarnaast wil hij aan de slag met werkloze jongeren die vaak een heel redelijk opleidingsniveau hebben maar geen werk kunnen vinden waar zij met de opgedane kennis aan de slag kunnen. Het idee is om hen een training te geven waar zij kennis kunnen maken met biologische landbouw gecombineerd met commerciële kennis om hier een goed inkomen uit te halen. Het praktijkbedrijf waar de trainingen gegeven gaan worden moet gestalte krijgen op een terrein tussen het kantoor van ZEPF en de doorgaande weg naar het Noorden van Ghana. Zo kan de aandacht getrokken worden van voorbijgangers, boeren die naar de markt gaan maar ook beleidsmakers die in Walewale hun standplaats hebben of op bezoek zijn vanuit hun posten elders in het land.

De staf is vol vertrouwen dat het werk door kan gaan en is enthousiast om met deze nieuwe plannen aan de slag te gaan.

Een nieuw bestuurslid: Gerard Kampman

Een tijdje geleden ontmoette ik op een tentoonstelling een bestuurslid van ELPG. Al snel spraken we over onze passie: biologische landbouw en Afrika. Ik ben al van kleins af aan bezig met organisch tuinieren en heb nadat ik bij een bank in Amsterdam ben gaan werken vele jaren als hobbyboer op kleine schaal biologische landbouw en veeteelt beoefend op een boerderij in Oudewater. Na mijn pensionering ben ik als consultant betrokken geraakt bij biologische landbouw projecten in Afrika. Aanvankelijk in Zuid-Afrika en later in Burkina Faso. In dat land probeer ik in de buurt van Banfora samen met lokale boeren het eco-toerisme te bevorderen. Het gaat hierbij vooral om het creëren van werkgelegenheid en het verbeteren van de leefomstandigheden van de bevolking. Vanuit mijn ervaring hoop ik ook in Ghana een bijdrage te kunnen leveren.

Windhoos in Sirigu

Op maandag 9 mei om 19 uur werd GIOF (de landbouwschool in Sirigu) getroffen door een windhoos. In de wijde omgeving sneuvelden daken. Het dak van een van de schoolgebouwen raakte eveneens zwaar beschadigd. Gelukkig werden de zonnepanelen aan de achterzijde van het dak net niet geraakt door het omgeslagen zinken dak. De schade bedraagt bijna 5.000 euro. Een financiële tegenvaller in toch al moeilijke tijden. Inmiddels zijn de nieuwe dakplaten in bestelling en binnenkort starten de herstelwerkzaamheden.

Waterinfiltratieproject (Sirigu, SEISUD)

Afgelopen Oktober (2015) is bestuurslid Carolien Kooiman afgereisd naar Noord-Ghana. Allereerst heeft zij alle projecten bezocht van de ELPG met nog enkele bestuursleden, waarna zij langer verbleef in Sirigu. Hier heeft zij aan een waterinfiltratieproject gewerkt op de campus van de biologische landbouwschool (GIOF). Waterinfiltratie is nodig omdat er maar één regenseizoen is in het noorden van Ghana. In het droge seizoen is er een sterk tekort aan water. Om meer water uit het natte seizoen vast te houden in de bodem, is er een eenvoudig waterinfiltratieprogramma opgezet samen met de docenten die op de landbouwschool werken. Eerst moesten er hoogtelijnen met een zogeheten A-frame aangelegd worden. Een A-frame is een grote waterpas met een steentje aan de top vastgeknoopt. Als de steen in het midden valt, staan de poten van de A-frame op gelijke hoogte. Hierdoor konden de hoogtelijnen in het landschap worden vastgesteld. Vervolgens kunnen swales op deze hoogtelijnen worden aangelegd, zodat het water niet naar het laagste punt kan afstromen. Swales zijn geulen met dammetjes. Swales dienen een veelvoudig doel: Op de dam kunnen bomen en groentes groeien die kunnen profiteren van het opgevangen water en de voedselzekerheid vergroten. Daarnaast kan bodemerosie voorkomen worden en kunnen de waterputten op de campus gevoed worden door middel van het water wat infiltreert in de bodem. Het eerste regenseizoen komt er nu aan, dit is een spannende tijd om te beoordelen of de eerste proef swale goed werkt op de campus.

Carolien is samen met een docent een hoogtelijn aan het uitzetten

De eerste swale wordt aangelegd door twee medewerkers

Bezoek aan een compound, waar de kinderen wachten tot het eten klaar is.

Interviews met boeren rondom Sirigu

In de laatste week van het verblijf van bestuurslid Carolien Kooiman heeft zij interviews afgenomen in vijf verschillende communities om de oogst van 2015 te kwantificeren. Interview vragen waren onder andere wat voor meststof de boeren gebruikten: compost, koemest of kunstmest. Vervolgens werd de opbrengst van alle gewassen gevraagd in hoeveelheid zakken en deze werden vervolgens omgerekend in kilo's. Ook is gevraagd naar hoeveel land de boeren bezitten en hoe groot hun gezin is. Dankzij deze gegevens kan worden berekend met statistische analyses en berekeningen in Excel of de voedselzekerheid van deze boeren voldoende is om hun gezin te voeden. Uit de berekeningen bleek dat er veel verschillen waren tussen de boeren. Het was lastig vast te stellen of dit kwam door het compost wat de boeren toevoegen aan hun land of dat dit kwam door de hoeveelheid koemest of kunstmest die sommige boeren gebruiken. Daarom gaat er dit jaar nog een groter en preciezer onderzoek plaatsvinden naar het effect van compost bij de boeren in Ghana die aangesloten zijn bij de ELPG. Dit houdt onder andere in het land van de boeren meten met een GPS systeem en de opbrengst wegen zodat de uitkomsten van het onderzoek significanter worden.

Financieel overzicht 2015

<u>Baten</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Giften particulieren	13.721	12.009
Giften kerken, scholen, bedrijven	49.073	47.729
Subsidies	32.500	49.500
Rentebaten	<u>195</u>	<u>140</u>
	95.489	109.378
<u>Lasten</u>		
Chera Biisi Fari Project	-	3.000
Gundoo Daaseli Farm	2.338	1.800
Zasilari Ecological Farms Project	28.050	18.277
SEISUD/GIOF/Sirigu	44.200	80.864
Declaraties en overige kosten	934	1.057
Kantoor, administratiekosten	935	817
Rondzendbrief en publiciteit	1.567	815
Bankkosten	263	223
Fondsenwerving	213	-
reis- en verblijfkosten Ghanareis	<u>5.623</u>	<u>2.736</u>
	84.123	109.589

Opmerkingen van penningmeester

- In 2015 ontvingen we voor het laatst subsidie van Cordaid. Om het wegvallen daarvan op te vangen hebben we fors bezuinigd. Daarmee hebben we ruim 11.000 euro overgehouden. Dat bedrag hebben we echter in 2016 hard nodig; daarnaast zoeken we in 2016 nieuwe fondsen, maar dat kost tijd.
- Het project SEISUD/GIOF/Sirigu ontving in 2014 eenmalige bijdragen voor zonnepanelen op de school en het afbouwen van een slaapverblijf voor studenten.
- De reiskosten waren in 2015 erg hoog. Vanwege het overlijden van David Agongo, projectleider van ZEPF, moest op korte termijn een tweede reis gepland worden voor 1 persoon.

Giften: Wageningse Weelde

Wageningse en Bennekomse consumenten spaarden afgelopen tijd voor ELPG door hun Wageningse Weelde zegeltjes in het goede doelenbakje te doen bij biologische winkels als Lazuur Food Community en Natuurslagerij Keijzer in Wageningen en De Kardoer in Bennekom. Het leverde het mooie bedrag van 700 euro op, waarvoor eind april een cheque werd overhandigd door slager Ruud Keijzer.

Slotwoord van de nieuwe voorzitter

Na 22 jaar voorzitterschap volg ik Frits op. Dat doe ik graag; Ghana is toch mijn tweede thuisland geworden. Vooral ook omdat ik er met mijn gezin 7 jaar met erg veel plezier en zin gewerkt heb. Toen heb ik de projecten leren kennen. En elke keer als al we er weer als bestuur heen gaan voel ik me helemaal thuis en ga graag de discussie aan met Peter Annoah, en Issifu, onze projectleiders in Ghana. En natuurlijk met boeren en boerinnen en studenten op de school in Sirigu. Gewoon elkaar te zien en te spreken is een heel goede aanvulling op de e-mail uitwisseling en sinds kort ook het app-groepje. Mijn grote wens is dat Peter en Issifu ook een keer naar Nederland komen. Tijdens de Biobeurs bijvoorbeeld. En om ze mee te nemen naar Nederlandse biologische boeren en tuinders, naar Nederlandse biologische landbouwstudenten en natuurlijk naar potentiële Nederlandse financiers, want Peter en Issifu kunnen nog veel beter dan wij hun projecten uitleggen en aantonen dat samenwerking nodig is.

Kees van Veluw